Eduskunnan Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
27.09.2016 klo 12.15

Asia: HE 134/2016 Valtion tulo- ja menoarvio

Talouspolitiikka

Julkisen talouden velkaantumisen pysäyttäminen vuoteen 2021 mennessä on keskeisin hallituksen talouspoliittisista tavoitteista.

Tavoitteeseen pyritään asettamalla kaavamaisilta näyttäviä menokattoja eri toimintalohkoille. Ne rajoittavat ja kahlitsevat talouspolitiikan liikkumavaraa. Menettely estää, tai ainakin vaikeuttaa merkittävästi, käyttämästä lisäpanostuksia kasvun kannalta tärkeisiin kohteisiin.

Talouspolitiikan mitoituksen ja ajoituksen tehtävä on vaativa. Yhtäältä tulisi tavoitella pitkällä aikavälillä julkisen talouden tasapainoa, ja toisaalta vauhdittaa talouspoliittisilla toimilla talouden kasvua. Valittu linja korostaa julkiseen tasapainoon pyrkimistä lyhyen aikavälin kasvun kustannuksella. Ajoitus ja mitoitus eivät ole täysin kohdallaan.

Veroasteen kiinnittäminen vie myös talouspolitiikalta mahdollisuuksia. Joustavasti tilanteisiin reagoivassa talouspolitiikassa myös veroaste voi nousta tai laskea. Vaikka veroaste on Suomessa kansainvälisesti arvioiden korkea, tiukka sitoutuminen veroasteen pitämiseen jollain tietyllä tasolla ei ole perusteltua.

Hallituksen tavoite 72 %:n työllisyysasteesta on mitä kannatettavin, mutta toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi yksipuolisia. Kysyntätekijät ovat ensisijaisia työllisyysasteen nostamista ajatellen. Tarjontatekijät ovat toissijaisia.

Matalan koron ja vajaakapasiteetin oloissa tarkasti kohdennetulla elvytyksellä on voimakkaat, yli yhden olevat, kerroinvaikutukset. Lisäpanostukset infra-investointeihin ja tutkimukseen sekä tuotekehittelyyn tuo sijoitetut rahat julkiseen talouteen korkojen kanssa takaisin.

Myönteistä tulo- ja menoarvioesityksessä kuitenkin on, että se on lähinnä neutraali, ehkä jopa aavistuksen verran elvyttävä.

Kilpailukykysopimus

Hallituksen budjettiesitys noudattaa kilpailukykysopimuksen yhteydessä annettuja lupauksia. Veronalennukset tukevat ostovoiman myönteistä kehitystä, joka on lievästi positiivinen vuonna 2017. Vaikkakin julkisen sektorin palkansaajilla se jää lievästi negatiiviseksi. Oikeudenmukaista olisi ollut jos tuloveronalennukset olisi kohdistettu pelkästään palkansaajille, koska heihin kohdistuu kilpailukykysopimuksen ostovoimaa alentavat päätökset.

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
(09) 131 521
Faksi:
(09) 652 367
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

Työvoimapolitiikka

Suomalainen työvoimapolitiikka poikkeaa pohjoismaisesta työvoimapolitiikasta monin tavoin. Aktiivitoimiin kohdennetaan selvästi vähemmän voimavaroja kujin muissa pohjoismaissa. Suomessa passiivisiin toimiin kohdentuu yhteisiä varoja suhteessa aktiivitoimiin paljon enemmän kuin esimerkiksi Ruotsissa ja Tanskassa. Nämä erot selittävät sen, miksi työllisyysasteemme on pohjoismaisittain erittäin alhainen.

Hallituksen esityksessä on nähtävissä pieniä muutoksia oikeaan suuntaan. Ensi vuoden alusta toteutettava työmarkkinatukirahojen siirto STM:stä TEM:n momentille palkkatuen, starttirahat ja liikkuvuusavustusten rahoittamiseen ovat oikeansuuntaisia toimenpiteitä. Ruotsissa palkkatuettuja työsuhteita on n. 200 000. Maiden kokoerot huomioiden Suomessa tulisi palkkatuettuja olla nelinkertainen määrä.

Työttömille tarjottavilla henkilökohtaisilla palveluilla on myönteinen vaikutus henkilön työllistymiseen. Esitys lisähaastatteluista on erittäin tervetullut. Määrärahan riittävyys laadukkaaseen palveluun on hieman kyseenlainen. Mekaanisesti laskien tapaamisten tuntikustannukseksi muodostuu n. 30 euroa.

Työvoimapolitiikan toimeenpano muuttuu merkittävästi ensi vuoden aikana ja lähivuosina. Työvoimapolitiikan siirtäminen maakuntien vastuulle 2019 vaikuttaa jo nyt halvaannuttavasti toimeenpanoon. Ongelmaa kierretään osoittamalla 17 miljoonan määräraha - pääosin ulkoistettuihin - haastatteluihin.

On olemassa riski, että TEM:n rooli työvoimapolitiikan toimeenpanossa ohenee ja olemassa oleva palvelukonsepti rikkoutuu, kun enenevissä määrin työvoimapolitiikan toimeenpanoa hajautetaan, yksityisten palveluiden käyttöä lisätään.

Tulo- ja menoarviosta puuttuu monia vaikuttavia toimia, joilla työllisyyttä voisi parantaa.

Työttömien oikeutta opiskella voisi edistää. Aikuisten oppisopimuspaikkoja soisi lisättävän. Työvoiman liikkuvuutta voisi parantaa esimerkiksi pendelöintivähennyksellä verotuksessa. Ensimmäisen työntekijän palkkaamisen helpottamiseksi voisi alentaa työnantajamaksuja työsuhteen alussa. Osa-aikalisän voisi palauttaa edistämään osa-aikatyötä.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
(09) 131 521
Faksi:
(09) 652 367
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi